Vrijgevochten

MIRJAM DE BLÉCOURT

VRIJGEVOCHTEN

Mijn ongebaande pad naar de top

2019 Prometheus Amsterdam

Opgedragen aan mijn lieve moeder

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Aan hen die desondanks menen aanspraak te kunnen maken op enig recht, wordt verzocht contact op te nemen met Uitgeverij Prometheus, Postbus 1662, 1000 BR Amsterdam.

© 2019 Mirjam de Blécourt
In samenwerking met Emma Posma
Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio
Foto omslag Maurits Giesen
Foto auteur Corb!no
Lithografie afbeeldingen BFC, Bert van der Horst, Amersfoort
Zetwerk Mat-Zet bv, Soest
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 3950 6

Yeah I'm the one you're looking for
But don't you waste all of your time
Come over here before I'll change my mind

'Killer Bee', Anouk

Woord vooraf

Hard werken, goed worden in je vak en zichtbaar zijn. De een komt daarmee verder en zo ver als *hij* wil. De ander niet, niet zo ver als *zij* wil.

'Maar het is jou toch ook gelukt om aan de top te komen?' wordt mij vaak gevraagd. 'Jij bent toch *one of the guys*?' Dat impliceert dat een man in een groep vrouwen *one of the girls* is.

Moet ik er dan trots op zijn dat ik als one of the guys word gezien? Tot ik benoemd moest worden en daardoor afhankelijk was van mannen had ik niet door dat er in Nederland een ongelijk speelveld voor vrouwen en mannen bestaat. Hoe had ik dat moeten weten? Mijn oma heeft haar hele leven gewerkt en in ons gezin werden de dochters hetzelfde behandeld als de zoon. Op de lagere school die ik bezocht was er geen sprake van ongelijkheid. Toch heb ik, door schade en schande wijs geworden, geleerd om mijn mannetje te staan. Dat moest ook wel, omdat ik in een mannenwereld verkeer. Echter, als je dan je mannetje staat heb je nog geen gelijke kansen omdat je wordt gezien

als afstandelijk, een ijskonijn. De mannen bepalen wie er als partner wordt benoemd. Zij kiezen iemand die op hen lijkt. Dat is menselijk. Je kiest wat je herkent, met zo iemand werk je graag samen. Dat zou een goed te verdedigen systeem zijn als de raden van bestuur, raden van commissarissen en partnerschappen voor de helft uit vrouwen en voor de helft uit mannen zouden bestaan. Dan zouden mannen en vrouwen gelijke kansen hebben.

De vergadering

Luidkeels zing ik mee met 'Killer Bee' van Anouk terwijl ik mijn auto met een soepele beweging in een van de met geel aangegeven parkeervakken zet. Zoals altijd ben ik te vroeg en kijk naar het afgelegen boerderijtje ver buiten Amsterdam waar we met de partners de hele dag zullen vergaderen. Ik stel me zo voor dat er in een ver verleden een boerengezin heeft gewoond met zeven kinderen die vrolijk op het erf rondliepen. Ze moesten eens weten waar hun thuis nu voor wordt gebruikt.

Het gaat voor iedereen een spannende dag worden, waar we als team onder leiding van onze directeur Lieselot en twee externe heren verder zullen bouwen aan vertrouwen. Aan het einde van de dag zullen wij, partners en het huidige bestuur van Baker McKenzie, een nieuw bestuur bestaande uit drie partners kiezen.

Vanuit mijn auto kijk ik hoe de anderen een voor een de boerderij binnendruppelen. Corinne Schot, een van de partners uit mijn maatschap, loopt met een stralende lach voorbij mijn auto. Ze zwaait naar me. Ik zwaai terug, maar

besluit om nog even in mijn auto te blijven zitten en draai de volumeknop van de radio nog een tikkeltje naar rechts: '*You can sacrifice me / You can sacrifice me baby / You can set me free / You can be who you wanna be.*'

Ik kijk naar Lieselot, die zichtbaar zenuwachtig aan de kraag van haar blouse plukt. Voor haar hangt veel van deze dag af. Zij is net gewend aan de zittende bestuursleden. Zal ze een klik hebben met het nieuwe bestuur?

Na de koffie en de goedbedoelde kleffe koeken gaan wij in een kring zitten. 'Fijn dat jullie allemaal de tijd hebben gevonden om hier vandaag te zijn,' begint een van de externe heren. 'Ik zou graag willen dat jullie nadenken over hoe jullie je voelen, hoe jullie je echt voelen.'

Moe, gaat er door mijn gedachten. Ik ben de afgelopen maand op drie verschillende continenten geweest en daardoor is mijn biologische klok ontregeld.

Nadat we allemaal hebben verteld hoe we ons vandaag écht voelen, wordt geïnventariseerd wie zich kandidaat willen stellen voor de vacante bestuursfuncties. Een grote groep mannen staat op. Natuurlijk staan die op, mannen zijn uit op macht en doen alles om die macht te krijgen. Ik kijk naar de vrouwelijke partners in de kring; het zijn er maar een paar. Een van hen is gefocust op het glas dat voor haar staat en verroert zich niet. Ik denk dat ze bang is, maar dat is nergens voor nodig. Kom op. Is er dan niemand van jullie die zich kandidaat wil stellen?

Maar dan staat opeens Corinne op. Nonchalant haalt ze een sigaar uit het doosje. Er verschijnt een glimlach op mijn gezicht. Ik vind het leuk dat ze aanstalten maakt om

een sigaar te gaan roken, daarmee laat ze zien dat ze ook een mannelijke kant heeft. De mannen die net als zij zijn opgestaan staren naar haar. Soms zou ik willen dat ik gedachten kon lezen. Zouden ze het stoer van haar vinden dat ze is opgestaan of zien ze haar niet als concurrent en kijken ze alleen naar de sigaar?

'Goed,' zegt de directeur. 'Fijn om te zien dat er zo veel belangstelling is. Het lijkt me verstandig als iedereen die nu staat naar de gang gaat, zodat wij hier kunnen overleggen wie de meest geschikte kandidaten zijn.'

De vier mannen en Corinne, die haar sigaar tussen haar lippen klemt, verplaatsen zich naar de gang.

'Oké,' begint een van de bestuursleden. 'Ik luister graag naar jullie, dus schroom niet om je stem te laten horen tijdens deze vergadering.'

Ik kijk naar Lieselot, die haar mond houdt. Ze kijkt de kat uit de boom. Waarom doet ze dat eigenlijk? Volgens mij zou ze aan kracht winnen als ze wél haar mening zou geven. Met een kop dampende koffie in de hand overleggen de partners wie er gekozen moeten worden.

'*Hij* is een betere leider, *hij* leidt nu ook een grote groep.'

'*Hij* is geen mensenman, meer een robot, dat moeten we niet willen.'

'*Hij* is to the point, dat hebben we in deze tijd nodig.'

'*Hij* is betrokken.'

'Ik vind *hem* juist een botte hork.'

'*Hij* kan niet zo goed communiceren, maar daar kan Lieselot *hem* bij helpen.'

Dat het mannen moeten zijn is voor de meesten wel duidelijk, de vraag is alleen wie.

'En wat vinden jullie ervan om ook een vrouw te benoemen?' vraag ik wanneer de partners zijn uitgediscussieerd.

Het blijft even stil. Dat was bij de meesten kennelijk niet eens opgekomen.

'Nou?' vraag ik om de stilte te doorbreken.

'*Zij* is er nog niet aan toe, Mirjam.'

'Heeft *zij* wel draagvlak?'

'Heeft *zij* wel een duidelijke visie?'

Ik schrik van de reacties.

'Maar we hebben toch een streefcijfer afgesproken voor vrouwen in het bestuur en andere commissies van kantoor?'

BOSCH EN DUIN

'Een mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest.'

Lieve dertienjarige Mirjam,

Je weet het nog niet maar je vader blijft leven. De angst dat jullie zonder hem achterblijven, dat hij je nooit meer raad zal geven, dat hij nooit zomaar een arm om je heen zal slaan of je een boterham met kaas komt brengen als je weer eens tot 's avonds laat aan het leren bent, is onnodig. Wat zou het heerlijk zijn als je dat nu al wist. De onnodige angst laat je wel beseffen hoeveel dierbaren je waard zijn en hoe je ze zou missen als ze er morgen niet meer zouden zijn. Waarom is zo'n wake-upcall eigenlijk nodig? Zou het niet beter zijn als je diegenen die je liefhebt evenzeer zou waarderen op het moment dat ze er zijn en ook zonder zo veel angst op waarde kon schatten?

Liefs,
Mirjam, 2019

‘Het grote huis’

‘Mama, is het baby’tje er al?’ vroeg ik mijn moeder.

‘Nee Mirre, kijk maar naar mama’s buik, er zit nog een baby’tje in,’ antwoordde mijn moeder terwijl ze mijn hand op haar buik legde.

‘Mama, is het baby’tje er nu dan?’

Ik heb mijn ouders vast gek gemaakt met die vraag. Het krijgen van een broertje of zusje vond ik spannender dan sinterklaasavond en mijn verjaardag bij elkaar.

‘Nee, nog niet, maar kom je mama helpen met het wiegje opmaken?’

Het rieten wiegje was bekleed met blauw satijn en had lange gordijntjes. Mijn ouders moeten gedacht hebben dat ze een zoon zouden krijgen, want in die tijd koos je alleen voor blauw als je een jongetje verwachtte.

‘Mirre, kom je uit bed? Mama heeft een cadeautje voor je,’ zei mijn vader terwijl hij mijn donsdeken voorzichtig wegtrok.

‘Is het baby’tje er al?’

'Ja, je hebt een zusje gekregen. Doe snel je pantoffels aan, dan gaan we naar mama en je zusje Nanette.'

Het was zover, mijn moeder was die nacht thuis bevallen. Eindelijk had ik een zusje, het cadeautje waar ik al vier jaar op had gewacht. Nanette zou later een lief, zorgzaam klein meisje met bruine ogen en bruine haren worden, totaal anders dan ik. Afgezien van onze stemmen dan, want bijna niemand kan die uit elkaar houden. Nanette was sportief, had een enorm ritmegevoel, kon goed dansen – zo goed dat ze op beatballet bij Penney de Jager zat –, klauterde zonder pardon in elke boom die ze tegenkwam en kon uren achter elkaar met haar cavia Pittepat op schoot zitten knuffelen.

Nanette was niet het enige cadeautje dat ik kreeg. Vijf jaar na haar geboorte kwam er nog een zusje, Pom. Een schattig, lief meisje zoals dat op de Holly Hobbie-poster boven mijn bed. Pom werd binnen de kortste tijd een levende pop voor Nanette en mij. Ze is altijd de meest praktische van ons drieën geweest en wist al als jong meisje precies wat ze wilde. Daarbij heeft ze een heel goed ruimtelijk inzicht waardoor ze in één enkele oogopslag ziet wat de beste indeling is voor een huis. Dat heeft ze denk ik van mijn moeder, die ooit op een zaterdagvond mijn vader vroeg om een open keuken.

'Ben, het lijkt me zo leuk om met het gezin in de keuken te kunnen eten in plaats van in de eetkamer. Lijkt jou dat ook gezellig?' zei mijn moeder verlangend.

Het was een toon waar mijn vader niet tegenop kon, dat wisten wij als kinderen maar al te goed. Hij fronste en

dacht duidelijk na over het verzoek van mijn moeder.

'Nou, wat denk je ervan?' herhaalde mijn moeder.

Mijn vader schudde grijnzend zijn hoofd en liep zonder iets te zeggen richting de schuur. Ik liep achter hem aan. Met veel kabaal rommelde hij wat in zijn gereedschapskist en liep met een hamer terug naar de keuken.

'Even aan de kant, meiden. Mama heeft gelijk, het is veel gezelliger om een open keuken te hebben.'

Pom, Nanette en ik deinsden achteruit en keken met grote ogen hoe mijn vader zijn eerste klap met de hamer gaf. Nog geen drie weken later had mijn moeder de open keuken waar ze van droomde.

Spontaan plannen uitvoeren was niet uitzonderlijk in de familie Wouterse, waar ik als oudste van vier kinderen opgroeide. Niets ging eigenlijk normaal bij ons thuis. Zo is het leeftijdsverschil tussen de kinderen nogal fors – terwijl wij toch alle vier van mijn ouders samen zijn: met Nanette scheel ik vier jaar, met Pom negen jaar en met mijn broertje Bernard negentien jaar. Wij hadden een verzameling dieren in de tuin rondlopen waar menig kinderboerderij jaloers op zou zijn geweest – een pony, konijnen, geiten, kippen, eenden, schapen en zelfs een varken – en we kregen hoogspringles van mijn moeder in de zitkamer. Niet dat we zo'n lat in huis hadden – volgens mijn moeder konden we het net zo goed leren door over een gespannen touw te springen. Dat liep niet altijd goed af: ik ben een keer door de glazen tuindeuren gesprongen. Voortaan zette mijn moeder die open en daarachter, in de tuin, legde ze een matras.

In dat romantische, lichte, vrijstaande huis met een enorme bostuin, dat uitermate geschikt was voor de dieren en ons vijven – mijn broertje zou later in een ander huis opgroeien – had ik een zorgeloze jeugd. Het stond naast een uitgesproken hoog, wit negentiende-eeuws pand met houten luiken, dat wij als kinderen 'Het grote huis' noemden. Mijn ouders hadden het na de geboorte van Nanette betrokken met de bedoeling er een hotel van te maken.

'Er zijn geen leukere mensen om te verzorgen dan vrolijke vakantiegangers,' legden mijn ouders me uit. En dus, ondernemend als ze waren, verbouwden zij het grote, witte pand tot een hotel waar het aan werkelijk niets ontbrak. Een niet onopgemerkt project in Bosch en Duin, want het hotel was nog niet geopend of de telefoon ging.

'Ben, een mevrouw aan de lijn. Ze wil graag reserveren voor volgende week vrijdag,' fluisterde mijn moeder terwijl ze haar hand op de hoorn legde.

Mijn vader schudde zijn hoofd. Het leek hem niet verstandig voor het hotel klaar was al gasten te ontvangen.

'Dan zie ik u volgende week vrijdag. Tot dan,' zei mijn moeder opgewekt en ze hing op.

Met een frons keek mijn vader op van achter zijn krant.

'Hoe bedoel je? We zijn nog niet eens geopend. Heb je nu afgesproken dat die vrouw volgende week vrijdag kan komen?'

Betrapt keek mijn moeder mijn vader aan.

'Gereserveerd dus?' vroeg hij.

Mijn moeder knikte. 'Ja. Maar Ben, die vrouw klonk ziek. Ik kan dan toch moeilijk zeggen: bel maar over twee

weken terug. Die vrouw heeft aandacht nodig.' Het bleek al snel dat dat inderdaad het geval was.

'Welkom, wat fijn dat u er bent. Ik begreep dat u ziek bent. Kunt u mij vertellen wat er mis is, dan kan ik daar rekening mee houden,' zei mijn moeder, die een opleiding tot kinderverpleegkundige had gevolgd.

Zonder iets te zeggen overhandigde de vrouw haar spullen aan mijn moeder en liep keurend door het huis.

'Zo, dat is nog niet af, hè?'

'Nee mevrouw, dat klopt. Maar we zullen ervoor zorgen dat u niets van de verbouwing merkt en we zullen u op uw wenken bedienen.'

Daar was geen woord van gelogen. Mijn moeder verzorgde deze vrouw met zo veel liefde dat die na een week zei: 'Ik zit hier helemaal goed, ik denk dat ik hier blijf.'

Het grootste compliment dat je van je eerste gast kunt krijgen en mijn moeder was dan ook zeer gevleid.

Mijn ouders konden het niet over hun hart verkrijgen een zieke vrouw van middelbare leeftijd weg te sturen. Het bracht ze op het idee om de bestemming van het huis om te gooien en 'Het grote huis' werd omgedoopt tot Verpleeghuis Renesse.